

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дн Димитър Енчев Сираков, член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност "доцент" по професионално направление 4.4 „Науки за земята“, научна специалност „Метеорология“, в отдел „Метеорологични експериментални данни“, департамент „Метеорология“ на НИМХ

Настоящата рецензия е изготвена на основание на Заповед на Генералния директор на НИМХ № НД-04-21 от 23.08.2021 г. и решение на заседанието на научното жури от 15.10.2021 г. Тя е съобразена с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилника на НИМХ по ЗРАСРБ. Рецензията е съставена от **три части** и заключение.

I. Изисквания към кандидата

по чл. 24 (1) и чл. 26 (1), (2) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1) и чл. 54 (1) от ППЗРАСРБ и чл. 53 (1) и чл. 54 (1) от Правилника на НИМХ по ЗРАСРБ

Гл. ас. д-р Лилия Иванова Бочева е родена през 1968 г. Завършва висшето си образование във Физическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 1992 г. със специалност „Метеорология“. Веднага постъпва на работа в НИМХ като техник-метеоролог (1993 – 1997 г.). От 1997 до 2001 г. е физик, от 2001 до 2007 г. е научен сътрудник III степен, от 2007 до сега е главен асистент. През 2019 г. става ръководител на отдел „Метеорологични експериментални данни“ (МЕД), а през 2020 г. – директор на Департамент „Метеорология“, като едновременно с това продължава да ръководи отдел МЕД.

През 2014 г. защитава докторантура на тема „Климатични вариации и оценка на опасни метеорологични явления по конвективни бури над България (1961-2010)“, с ръководител доц. д-р П. Симеонов.

С други думи целият производствен стаж на Бочева от малко под 30 години е минал в НИМХ, като над 20 от тях са в изключително важното за института звено – Базата Данни. Нямам намерение да описвам важността на това звено за цялостната дейност на Института – това е известно на всички колеги. През цялото това време тя е работила върху обработка и контрол на текуща и архивна метеорологична информация и съхранението и запазването на целостта на метеорологичния архив, за утвърждаване значението на института като съществена част от институциите, обслужващи държавата и обществото.

От направената проверка по представените материали за конкурса, липси и нарушения в процедурата за допустимост на кандидата до конкурса не са констатирани.

II. Изисквания към научноизследователската и научно-приложната дейност

по чл. 24 (1), т.1, т. 3, т. 4, т. 5 и чл. 26 (1) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1), т.1, т. 3, т. 4, т. 5 и чл. 54 от ППЗРАСРБ, чл. 53, т.1, т. 4, т. 5, т. 6, т.7 от Правилника на НИМХ по ЗРАСРБ

В списъка с публикациите си д-р Бочева е указала кои от нейните работи са използвани при написването на докторската ѝ дисертация. Оценката на другите публикации, цитирания, ръководство и участие в проекти е дадена в представената от претендентката

ОБОБЩЕНА ТАБЛИЦА

ЗА ОБЕМА И ВИДА НА НАУЧНАТА ПРОДУКЦИЯ по чл. 1а (1) и (2) от ППЗРАСРБ и чл. 2 (4) от Правилника на НИМХ по ЗРАСРБ

Група показатели	Доцент (мин. изисквания)	Доцент (точки на претендента)
А	50	50
Б	-	-
В	100	189.5
Г	200	204.3
Д	50	100
Е	-	240

От представената таблица се вижда, че при оценката на научноизследователската и научно-приложната дейност на претендентката сборът на точките във всички групи от показатели са равни или надхвърлят минималните изисквания.

Ще продължа рецензията си по групите показатели.

В група А попада защитената от кандидатката докторска дисертация и точките са равни на минимално изискуемите. Вече бе споменато, че претендентката е представила и списък с публикациите си по нея, които не е използвала по-нататък.

Група Б е актуална само при избор на професор. За доцент тук няма изисквания.

Представените за рецензиране публикации са разделени на 2 части. В първата част (група показатели В) тя се е възползвала от възможността, която предлага показател 4 – да замени хабилитационния труд с най-малко 10 работи, публикувани в реферирани и индексирани издания. Представен е съответния

списък, с който тя набира почти 190 точки при минимален брой 100 точки. Всички представени публикации са тематично свързани с оценки и анализ на опасни метеорологични явления и метеорологични екстремуми. Всички работи са на английски език, 4 от тях са публикувани в международни списания, а 1 – в наше списание. Останалите 5 са доклади на международни конференции, публикувани в пълен текст. Приемам представените в група показатели В публикации като удовлетворяващи условията на показател 4.

В група показатели Г, показател 7, са представени 4 публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световните бази данни с научна информация. Всички те са на английски език. В показател 8 – публикации в нереферирани списания с научно рецензиране – са представени 16 работи, 3 от които са на български език. 11 от тези работи са публикувани в нашето списание *Bulgarian Journal of Meteorology and Hydrology*, което аз намирам за твърде похвално. Общият брой точки от група показатели Г е 204 при минимален брой 200 точки. Заедно с тези работи, Бочева е представила и списък с 16 публикувани в пълен текст или разширени резюмета на доклади в сборници от конференции или други издания, които тя не е точкувала, но които потвърждават нейната значителна активност в международната научна дейност. Приемам представените в група показатели Г публикации като удовлетворяващи минималните изисквания.

Група показатели Д е посветена на цитиранията. Цитирани са 7 статии, като най-голям брой цитати имат 2 статии, публикувани в *Atmospheric Research*. Те са в съавторство с доц. д-р Петьо Симеонов, ръководител на нейната докторантура. Има малка грешка при изчисляване на точките от цитиранията – набраните от Бочева точки са 120 (24 цитата по 5 точки), а не 100, както тя е представила на горната таблица. Приемам представените в група показатели Д цитирания не само като удовлетворяващи, но и като надхвърлящи значително минималните изисквания.

Последната група показатели Е поставя нулеви минимални изисквания при избора на доцент. Но в Правилника на НИМХ по ЗРАСРБ, глава III – условия и ред за заемане на академични длъжности, раздел четвърти – условия и ред за заемане на академичната длъжност „доцент“ в т. 5 на чл.53 (1) ясно се поставя условието за ръководство на успешно завършили научни проекти с външно финансиране. За мен това е само минимално изискване – важно е не само ръководство, но и участие в проекти с външно и вътрешно финансиране. Проектите с външно финансиране обикновено са свързани с решаване на проблеми на възложителя (с изключение на ФНИ и европейските научни програми) и водят до увеличаване на собствените средства на института, средства използвани за укрепване на някои сектори и подобряване на работата на института като цяло. Лично аз смятам, че проектите с вътрешно финансиране са не по-малко важни – те обикновено са насочени към решаване на практически задачи от дейността на института, разработване на нови идеи, на нови програмни продукти, нови структури и нови системи за обработка на данни, системи за прогноза на явления, изучаване на нови характеристики на метеорологичните и хидроложки процеси. Освен ръководството, много важно е и

участието в такива проекти, защото обикновено като участници се привличат лица с достатъчно голям опит, които да осигурят успешното завършване на проекта.

В своята справка кандидатката докладва за един ръководен от нея и успешно завършил проект с външно финансиране и за един такъв с вътрешно финансиране. Броят на проектите, в които тя е участник е значителен:

- Европейски проекти – 4
- Проекти, финансирани от Фонд "Научни изследвания" – 2
- Проекти с външно финансиране (без ФНИ) – 15
- Проекти с вътрешно финансиране – 10

Този голям брой проекти под ръководството или с участието Бочева говори за високото ниво на нейната подготовка, специално в областта на обработката, оценките и анализите на метеорологична информация и особено климатичните вариации на екстремни метеорологични явления. Тази нейна квалификация бе достойно оценена от ръководството на НИМХ, което първо я назначи за началник на отдел „Метеорологични експериментални данни“, а впоследствие за директор на департамент „Метеорология“, въпреки че тя е само главен асистент.

По различните показатели на група Е, Л. Бочева набира 240 точки при нулево минимално изискване.

Що се касае до научните и научно-приложните приноси на кандидатката, в своята справка тя обобщава част от публикациите си в 4 научни приноса свързани с определяне на климатичните и други характеристики на средиземноморските циклони, на потенциално опасните валежи в България, на гръмотевични бури за цялата територия на страната и свързаните с тях проливни валежи, силен вятър и унищожителни градушки, на торнадо и водни смерчове в България.

В първия си научно-приложен принос Бочева определя себе си като основен изпълнител във всички дейности, свързани с обработката и въвеждането на метеорологична информация в отдел МЕД – а именно дигитализиране и въвеждане в базите на текущи и архивни данни, разработване на процедури за стандартна и специализирана обработка, контрол на качеството на данните. Създадени са специализирани таблици за въвеждане на дигитализираната информация, специални програмни продукти за обработка на данните за атмосферни явления, с което е възможен контролът на информацията и използването ѝ. Създадени са месечни таблици и специализирани процедури за оценка на опасните метеорологични явления. Всичко това намира широко приложение при обслужване на министерства, държавни агенции, областни и общински структури, обществото, особено за изготвяне на плановете за оценка на риска и превенцията от опасни метеорологични явления, както и общинските програми за качеството на атмосферния въздух. Вторият си научно-приложен принос Бочева вижда в ръководство и организация на дейностите по създаването на дигитален архив от сканирани изображения на книжните материали от Метеорологичния архив на НИМХ във връзка с препоръките на СМО за спасяването на климатичните данни (Climate Data Rescue). Както се вижда, голяма част от разработките представлява на

практика внедряване на програмни продукти и други структури в оперативната дейност на института. Въпреки, че не са документирани като внедрявания, тези приноси и дейности следва да бъдат високо оценени.

III. Мнения, препоръки и бележки

От казаното до тук следва да е ясно, че оценявам високо научната, научно-приложната и чисто приложната дейност на кандидатката. Нямам забележки по представените за рецензиране материали.

Заклучение

От направената проверка на представените материали за конкурса не са констатирани нарушения в процедурата. Спазени са изискванията по чл. 24 (1), т.1, т. 3, т. 4, т. 5, (2) и чл. 26 (1) от ЗРАСРБ, чл. 53 (1), т. 1, т. 3, т. 4, т. 5 и чл. 54 от ППЗРАСРБ, чл. 53, т.1, т. 4, т. 5, т. 6, т. 7 и чл. 54 от Правилника на НИМХ по ЗРАСРБ.

Въз основа на запознаването с документите на кандидатката за конкурса и оценката, съгласно чл. 27 (3), (4) от ЗРАСРБ на представените от нея публикации, уверено призовавам членовете на научното жури по този конкурс да препоръча на Научния съвет на НИМХ да присъди на гл. ас. д-р Лилия Иванова Бочева академичната длъжност „Доцент“.

Дата:

РЕЦЕНЗЕНТ.....
/проф. д-р Димитър Сираков, НИМХ/